

Mai erdélyi népi kultúra fiatal kutatók perspektívájából

Beke András–Nagy Ákos–Pál Emese (szerk.): *Lenyomatok 8. Fiatal kutatók a népi kultúráról*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár 2024. 182 old. (Kriza Könyvek 52.)

A Kriza Könyvek sorozat részét képező *Lenyomatok 8.* tanulmánykötet a Kriza János Néprajzi Társaság gondozásában jelent meg, és a kolozsvári néprajz- és művelődésszervező szakos fiatal kutatók munkáit gyűjti össze. A kötet célja, hogy teret biztosítson a pályakezdő kutatók számára eredményeik publikálásához, bemutassa a néprajz és kulturális antropológia területén szárnyaikat bontogató, fiatal kutatók első lépéseit, elősegítve ezzel kutatási eredményeik szélesebb körű megismertetését. A tanulmányok bemutatják a népi kultúra kutatási lehetőségeinek sokféleségét, miközben rávilágítanak annak kortárs jellegére.

A *Lenyomatok* sorozat nyolcadik köteté hosszú szünet után folytatja azt a tradíciót, amellyel fontos platformot teremtett az ifjú kutatóknak. A kötet tematikailag tagolt: minden tanulmány egyedi témát dolgoz fel, amelyek együttese a népi kultúra széles spektrumát fedi le. A szerzők szisztematikusan bemutatják a kutatási terepeiket, módszereiket és eredményeiket. Az előszóban a szerkesztők megnevezik a kötet célját, és ismertetik annak tartalmát, míg a könyv záró része a szerzők rövid bemutatásával segíti az olvasót.

A tanulmányok sorát Süketné Vadas Hanga *A magyarszováti rikatozások kontextusainak változása Dezső Erzsébet folklórhasztnálatán keresztül* című írása nyitja, aki a magyarszováti csujogatók (rikatozás) hagyományának átalakulását mutatja be az 1940-es évektől napjainkig, Dezső Erzsébet népdalénekes példáján keresztül. A szerző rekonstruálja a táncszók eredeti kontextusait, majd bemutatja a táncházmozgalom keretei között való, újbóli megjelenésüket.

Vass Noémi *A szállást keres a Szent Csallád népi ájtatosság Gyergyószárhegyen* címmel egy sajátos vallási szokást, a szentcsalládjárás vizsgálja, amely a karácsonyi időszakban zajló népi ájtatosság egyik példája. A tanulmány részletesen bemutatja a népszokás egyes rítuselemeit, hangsúlyozva annak közösségformáló szerepét a helyi közösségben.

Beke András *A zabolai református templom toronygombiratai* című írásában a templom toronygombiratainak történetét és jelentőségét elemzi. A szerző rávilágít arra, hogy ezek az időkapszulák miként szolgálnak történeti forrásként, valamint milyen szerepük van a közösségi emlékezetben.

A kötet negyedik tanulmányában (Az abásfalvi Kelemen zenekar múltja és jelene az

Lőrincz Mária-Irén (1995) – doktorandusz, BBTE, Hungarológiai Tanulmányok Doktori Iskola, Magyar Néprajz és Antropológiai Intézet, Kolozsvár, szirenkee@gmail.com

<https://doi.org/10.36373/em-2025-2-20>

információs társadalomban) Szabó Adrienn munkája az abásfalvi Kelemen-zenekar hagyományait és jelenkori működését vizsgálja. A szerző elemzi, hogy a cigányzenekar működését hogyan befolyásolják a változó generációs igények, valamint azt is, hogy a zenélési gyakorlat miként alakult át az információs társadalom hatására.

Ilyés Gyopár *„Lelkemben szólsz, halloom hangod: hívlak, jöjj, kövess engem!”* A Csík-somlyói Ifjúsági Találkozó mint doktrinális és imagisztikus vallási formák színtere című tanulmánya a rendezvény vallási és közösségi szerepét mutatja be, különös figyelemmel a doktrinális és imagisztikus vallási formákra. A szerző Harvey Whitehouse vallási formákról szóló elméletére alapozva elemzi a találkozó rituális szerkezetét és annak hatását a részt vevő fiatalok vallási élményeire.

Kosztá Rebeka tanulmánya (*„Egyszerre, ennyien...” Gyülekezet- és közösségépítés egy nagyváros melletti településen*) egy Kolozsvár melletti település, Ajton református gyülekezetének közösségépítő tevékenységeit vizsgálja. Bemutatja a gyülekezet által létrehozott új lakónegyedet, különös tekintettel arra, hogy milyen szerepet tölt be a vallási közösség a helyi identitás formálásában és a társadalmi kapcsolatok megerősítésében.

A tanulmányok sorát Gondos Emőke *Hatalom és tekintélyelvűség az egyetemi tanár–diák kapcsolatban* című munkája zárja, aki az egyetemi tanár–diák viszony hatalmi dinamikáit elemzi. A szerző a tekintélyelvűség és a pedagógiai gyakorlat összefüggéseit vizsgálja, különös figyelemmel a narratív reprezentációkra és a kommunikációs stratégiákra.

A kötetben szereplő tanulmányok rávilágítanak a népi kultúra változásainak és megőrzési törekvéseinek aktuális kérdéseire. Például a mezőségi csujogatók (*rikatozások*) vizsgálata segít megérteni a folklór revitalizációs folyamatait, az ifjúsági, vallásos találkozók elemzése pedig betekintést nyújt a modern vallási gyakorlatok és közösségi élet dinamikájába.

A tanulmánykötet rávilágít arra, hogy a fiatal kutatók az interdiszciplinaritás igényével dolgoznak. A tanulmányok nyelvezete tudományos, de közérthető, és így olvasóbarát. Az illusztrációk és a tanulmányokat kísérő jegyzetek vizuálisan és tartalmilag is gazdagítják a kötetet, amely inspiráló olvasmány, és egészében jelentős hozzájárulás az erdélyi néprajzi és a kulturális antropológiai kutatások újabb eredményeihez.

LŐRINCZ MÁRIA-IRÉN